

գամայն օգնականն ու խորհրդականն է Գեր. Մէկինէս Եպիսկոպոսին:

Խոկ Rev. Harold Joslyn Buxton, M. A., չըջանաւարտ է Քէյմարիճի համալսարանէն և տարիէ մը ի վեր հովիւն է Նիկոսիոյ (Կիպրոս) անկղիքան հասարակութեան, հրմայ Աւագ Սարկաւագը Կ'ըլլայ Կիպրոս Կղզիին: Հայր Պըքոթըն Անգլիոյ մէջ վարած է այլ ևայլ հոգեոր պաշտօններ և ատեն մըն ալ եղած է Ծանկունի (Պուրմա) եկեղեցին ժամանագետը: Մէծ պատերազմէն յառաջ և ետքը քանիցո այցելեց Կովկաս. Լօրտ Մէլլը Թըլնտի որբախնամ գործին մէջ Հայաստան շատ գործօն դեր մը կատարեց, աշխատեցաւ Մանկանց Պաշտպան Թըլնտին մէջ, և հրմայ ալ կ'անդամակցի Սիւրիոյ մէջ Հայոց Տեղաւորման Յանձնաժողովին, և Աւագ Սարկաւագ ըլլալէ երկու օր ետքը ուղղակի Հալէպ գնաց՝ լիշեալ Յանձնաժողովին գործակցելու համար:

Հայր Պըքոթըն քանի մը գիրքեր գրած է Պալքաններու և Կովկասի վրայ: Հայ ժողովուրդին բարեկամն է և կ'աշխատի հայերէն սորգելու. մասնաւոր գասեր առաւ հանգուցեալ Թէսոդիկէն, երբ Քօրֆու էր Հ. Պըքոթըն. և անգամ մը անկղիքան եկեղեցականներու ուխտաւորութեան հետ, երբ ներկայացաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, լատին տառերով գրուած հայերէն ուղերձ մը կարգաց: Հայր Պըքոթըն երկու հայ որբեր հովանաւորած է իր ծախքով և զանոնք գրած է Հոնունի մօտ Քէմիամի աստուածաբանական դպրոցը, որոնց մին, Պր. Գերճ, այս տարի չըջանաւարտ եղաւ մէծ յաջողութեամբ, և քանի մը օրէն Երուսաղէմ հասած Կ'ըլլայ արդէն, մէկ կողմէն ուսուցչութիւն ընելու ժառանգաւորաց Վարժարանին մէջ և միւս կողմէն հայերէն սորգելու և Հայց. Եկեղեցւոյ վերաբերեալ նիւթեր ուսումնասիրելու նպատակով:

(Սիոն, 1928 Դեկտմբեր, էջ 384):

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԻՆ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Յարգանանու Վեհափառ Թագուցորի արքանով վերադարձի բարեբասիկ առիրով հետեւալ հեռազիւր գրկուեցաւ պատա, Նոյեմբերի 10ին, Գեր. Տ. Սուրէն Եպո.ի կողմէ:

«Ձերդ Վեհափառութեան նրաւովի և ապահով վերադարձի բարեբասիկ առիրով, մենք, մեր կողմէ եւ յանուն համայն Մըրոց Յակոբեանց Միաբանութեան և Յորդանանի հայ համայնքին, կուզանք արտայալսել մեր անսահման ուրախութիւնը, եւ կը ներկայացնենք մեր խորին նուրբման եւ հաւատմութեան զգացումը Ձերդ Վեհափառութեան եւ Հաշմիմական Գանին, եւ կ'աղօրենք Ամենակալ Ասունծոյ պահել Ձեր Վեհափառութիւնը վաճագերէն եւ առնել իր աստուածայինին եւ ընունել իր պատապանութեան ներին եւ ընունել Ձեր Վեհափառութեան եւկար եւ բարգաւան իշխանութիւն վասն մեծի փառաց Հաշմիմական Թագաւորութեան»:

Խոկ Վ.ի. Թագուցորի Նմնդեան տարեգործի եղանակի առիրով հետեւալ հեռազիւր գրկուեցաւ արտայական պատա, Գեր. Տ. Սուրէն Եպո.ի կողմէ:

«Ձեր Վեհափառութեան Նմնդեան երջանիկ առիրով, մենք յարգանօն եւ հաւատմութիւն կը ներկայացնենք մեր կողմէ եւ յանուն Մըրոց Յակոբեանց Միաբանութեան եւ Յորդանանի հայ համայնքին մեր ամենէն անկեզծ ընունեալութիւնները եւ կ'աղօրենք Ամենակալ Ասունծոյ ընունել Ձեր Վեհափառութեան եւկար կեամբ որպէսզի մնայ մեր լոյսը, փառէր եւ պատապան մինչեւ վերջ»:

ՊԱՇՏՈՆՆԵՐՈՒ ՓՈՓՈԽՈՒՄ

Դեկտմբեր ամսու ընթացքին, պատասխանու հետեւալ փոխնորդիւնները կատարուեցան Ս. Արքունի ներական ժողովի որոշումով: —

Հոգ. Տ. Մելքոնով Վ.րդ. Տեղյութեանի տեղ Ս. Յառաւարանի Տեսուչ նախակույտացան ժամանակաշարի Փոխ-Տեսուչ Հոգ. Տ. Լեռն Արդ. Արքեպիսկոպոս:

Հոգ. Տ. Լեռն Արքեպահի տեղ, Տպարանի Տեսուչ Հոգ. Տ. Ներսէն Վ.րդ. Բապտիստանի կանչուեցան ժամանակաշարի Փոխ-Տեսութեան պատասխանառու պատօնին:

Խոկ Տպարանի Տեսութիւնը յանձնուեցան Հոգ. Տ. Դավիթ Արդ. Անհակեանի՝ որ միաժամանակ կը զար նաև կիրակենան Մատենացանի Տեղութիւնը:

Հոգ. Տ. Կարին Վ.րդ. Մանուկեանի տեղ, Ս. Արքունի Տեսուսապէս նախակույտաց Հոգ. Տ. Անուշանի Վ.րդ. Զշշանեանը, որ նոյն ատեն պիտի կատարէ նու Հիւրընկայի պատօն:

Սիոն կը մաղրէ պատօնների Հոգենորդ Հայերուն կարգութիւն եւ արդիւնաւորութիւն իրենց նոր պատօններուն մէջ:

ԵԿԵՂԵՑՈՒԱՆՔ - ԲԵՄՈԿԱՆՔ

● Եր. 1 նոյ. — Ա. Զարյաց Աւետարանչաց տօնին առթիւ, ըստ սովորութեան, Ա. Պատարագը մատուցուեցաւ Ա. Յարութեան Տաճարի զաթին մէջ գոնեուող Ա. Յոհն. Աւետարանչի մատրան մէջ:

● Կիր. 2 նոյ. — Ա. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ա. Յարութիւն, մեր վերնամատրան մէջ, Քարոզեց Գեր. Տ. Նորայր Եպս., Նիւթ ունենալի երկուան տօնը՝ Զօրս Աւետարանիչները — և ձանրացաւ Աւետարաններուն թելողուծ խորհուրդին ու սկզբունքներուն շուրջ:

● ԲՀ. 3 նոյ. — Ա. Յոհնի Աւետարանի տօնին առթիւ, Ա. Պատարագ մատուցուեցաւ ի Ա. Աստուածածին, Հայր Յօհանէփի վերեզմանին վրայ, Բայս սովորութեան, Պատարագիչն էր Տաճարին Տեսուշը Հոգ. Տ. Հայկասեր Վրդ. Պայրամեան:

● Եր. 8 նոյ. — Պաշուաւան Գիւտ Խաչի տօնին առթիւ, կէսօրէ վերջ, Գեր. Տ. Նորայր Եպիսկ. Պատարանի գլխաւորութեամբ, Միարան Հայրեր ՀՀարավաֆաւուժ մուտք գործեցին Ա. Յարութեան Տաճար, ուր պաշտօնեցաւ երեկոյան ժամերգութիւնն ու Նախատանակը՝ Գիւտ Խաչի այրին կից՝ Հայպատական Ա. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցու մէջ: Այս կատարուեցաւ Տնօրինական Սրբատեղեաց այցելութեան հանդիսաւոր թափօր Տաճարէն ներս, Թափօրապեան էր Հոգ. Տ. Հայկասեր Վրդ.:

● Կիր. 9 նոյ. — Գիւտ Խաչ: Գիշերային և առաւտահան ժամերգութիւնները պաշտօնեցան և Ա. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ա. Լուսաւորիչ: Պատարագէն ետք, Նախագահութեամբ Գեր. Տ. Սուրեն Եպս. Քէմաննեանի, կատարուեցաւ եռաղարձ մեծահանգէս թափօր Քրիստոնի Ա. Գերեզմանին և Ա. Պատանատեղուուն շուրջ, երցիւով նշանաւ ամենայազմէ շարականը: Ա. Գերեզմանի ատեանին մէջ երգուեցան «Ճէր ողորմեա» և «Փաշչի քր Քրիստոն», որմէ ետք թափօրը վերջացաւ Ա. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցու մէջ:

● ԲՀ. 11 նոյ. — Ի. Վ. Հիւսէյն Թագաւորի պահունակ արքանիք վերագրան առթիւ, կ. ա. Ֆամը 10 իւն, Ա. Յարութեանց Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ Գոհաբարանական Մազթանով՝ Նախագահութեամբ Գեր. Տ. Ծնորհք Եպս. Կալուստեանի ու Քարոզեց, երկար ու բարօր կեանքի մաղթանքներ ընելով մեր կորօմի ու երիտասարդ թագաւորին:

— Նոյնը կրկնուեցաւ Նաև կէսօրէ վերջ, Ա. Յարութեան Տաճարի մեր վերնամատրան մէջ:

● Կիր. 16 նոյ. — Հանդիսաւոր Ա. Պատարագ մատուցուեցաւ Ա. Հրեշտակապետաց եկեղեցու Պատարագեց Գեր. Տ. Սուրեն Եպս. Քէմաննեան և կատարեց քահանայական ձեռնադրութիւնը Տիր. Երևանի Աստատաւունի, վերակաչւով զայն Տ. Խոսրովի Քնոյ. (Ծով. Դ., 18), անդրազանալով քահանայական աստիճանի սրբութեան ու յորդորական խօս. Քեր ընելով իր ձեռնասուն նորընճայ Ճէր Հօր:

● Եր. 22 նոյ. — Ա. Հրեշտակապետաց տօնին առթիւ, երեկուան նախատանակը և այս առաւտահան ժամերգութիւնն ու Ա. Պատարագը պաշտօնեցան ի Ա. Հրեշտակապետ Յստ սովորութեան Ա. Պատարագէն ետք կատարուեցաւ հոգեհան-

գըստեան պաշտօն՝ Ա. Աթոռառյա բարերար Աղաւենի ծէկանի բանին և պարագայից հոգիներուն համար, որմէ ետք Միարանութիւնն պատուասիրուեցաւ վանուց Տեսչարանին մէջ՝ Տեսուշ Հոգ. Տ. Կորիւն Վրդ. Մանուկեանի կոմմէ:

● Կիր. 23 նոյ. — Ա. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ա. Յարութիւն, մեր վերնամատրան մէջ:

● Կիր. 30 նոյ. — Ա. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ա. Յակով, Քարոզեց Հոգ. Տ. Թորոս Վրդ. Մանուկեան, բացատրելով պանարքը ամէն անհատի մէջ զոյս թիւն ունեցեց թգոռութեան վիճակին, ու եղրակացուց թէ Աստուածոյ հետ մեր ունենացած բարուքը ու մշտական յարաբերութեան, ու անկէ առաջացած շնորհքին միջցաւ միայն մարդ կրնայ զանել իր հոգիին խաղաղութիւնը ու գոյն ըլլալ իր վիճակին:

● ԳՀ. 3 Դեկտ. — Բնձայման հանդիսաւոր նախատանակը պաշտօնեցաւ ի Ա. Յակով, Նախագահութեամբ Գեր. Տ. Ծնորհք Եպսի:

● ԵՀ. 4 Դեկտ. — Ընծայում Ա. Աստուածածին: Գեր. Տ. Ծնորհք Եպս. Կալուստեանի զիխաւորութեամբ, Միարան Հայրեր մեկնեցան Կեթեմանի ձորը, և «Հրաշափառանով մուսք գործեցին Ա. Աստուածածնայ Տաճար, ուր Տիրամուր Ա. Գերեզմանի վրայ հանդիսաւորապէս պատարագեց և Ալպաքէն զուք Տաճար Աստուածոյ կենզանւույ էքք բնարանով քարոզեց Գեր. Հանդիսաւոր Սրբագանը, և Ա. Պատարագէն ետք Նախագահակեց Կիւլապէկնեանի և Կիւլապէկնեան գերդաստանի համայն Նանցեցեց հոգիներուն համար կատարուած տալեկան հանգստեան պաշտօնութիւն:

● Կիր. 7 Դեկտ. — Ա. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ա. Յարութիւն, մեր վերնամատրան մէջ՝ Քարոզեց Հոգ. Տ. Մաշտոց Վրդ. Բարիլուեան, շեշտելով պահեցողութեան ղերը քրիստոնէական կենցաղի մէջ:

● Եր. 13 Դեկտ. — Ա. Առաք. Թադէօսի և Բարոնիկոսի: իր անզրանիկ Ա. Պատարագը մատուց նորընծայ Արժ. Տ. Խոսրովի Քնոյ. Աստուածեանը՝ Ա. Քիլալը մատրան մէջ:

● Կիր. 14 Դեկտ. — և Ա. Յակով, Աւագ Անդամնին վրայ պատարագեց Նորընծայ Տ. Խոսրով Քնոյ. ի ուսուցիչն ու վարդիչը՝ Հոգ. Տ. Դաւիթ Արդ. Ասհակեան: Քարոզեց Հոգ. Տ. Անուշաւան Վրդ. Զշշանեան, խօսելով աղօթքի անհրաժեշտութեան մասին քրիստոնէի կեանքին մէջ:

● ԵՀ. 18 Դեկտ. — Ա. Հարցն Եղիպատրուց տօնին առթիւ Ա. Պատարագ մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ա. Մակարայ մատրան մէջ:

● Կիր. 21 Դեկտ. — Ա. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ա. Յարութիւն, մեր վերնամատրան մէջ՝ Քարոզեց Հոգ. Տ. Կիւրեղ Վրդ. Քարիկեան, մեկնաբանելով կոչուատէրի աւետ. առակը:

— Կէսօրէ վերջ, Մայր Տաճարին մէջ պաշտօնեցաւ Ցղութեան տօնի Նախատանակը:

● ԲՀ. 22 Դեկտ. — Ցղարիկն Ա. Աստուածածին: «Հրաշափառա»ի հանդիսաւոր մուտքէն ետք. Գեթեմանի ի Ա. Աստուածածնայ Տաճարի Տիրամուր Ա. Գերեզմանին վրայ հանդիսի պատարագեց և աւուր պատշաճի քարոզ մը խօսեցաւ Գեր. Տ. Խոսրայ Եպս. Պաղարեան:

● Եր. 27 Դեկտ. — Ցղարիկն Ա. Աստուածածին Այցայալ աթիւ, Ա. Պատարագ մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ա. Գիլազրի մատրան մէջ:

● Կիր. 28 Դեկտ. — Ա. Պատարագը մատուցուեցաւ Սրբոց Ցղարիկն Ա. Աստուածածին մէջ:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆԻՑ

● Եշ. 30 Հոկտ. — Ն. Վ. Հիւսէյն Թագաւորի Ա. Քաղաք այցելութեան բարերաստիկ առիթով, հախազէս եղած կարգադրութեան համաձայն, Ռաշիտիկ Գուէճ, Ն. Վեհափառութեան դիմաւութեան գացին Գեր. Տ. Սուրէէն Եպս., Հոգ. Տ. Վազգէն Վրդ. և Տիար Կարպիս Հինդիեան:

— Այս ուրախ առիթով, ուրիշ համայնքներու կարգին, մեր Պատրիարքարանը շինած էր գեղեցիկ յաղթական համար մը՝ Գեթեսեմանիի Ա. Աստուածածնայ Տաճարի պարտէզի ճամրուն երկայնքին, որուն երկու կողմերը կեցած էր Ա. Թարգմանչաց Վարժարանի երկուս աշակերտութիւնը, բարի գալուստ մաղթելու թագաւորին:

● Ուր. 31 Հոկտ. — Քաղաքին էլլ-ձօցքն օգանաւային ընկերութեան ընդհանուր Տնօրէնութեան հրաւէրին ընդպառաջելով, Ամպասատօր պանդոկին մէջ սարքուած ճաշկերոյթին ներկայ եղաւ Գեր. Տ. Սուրէէն Եպս., ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Վազգէն Վրդ. և Տիար Կ. Հինդիեանի:

● Եր. 1 նոյ. — Հոգմէտէական նեկեցեցոյ նոր Հովուապետի ընտրութեան առիթով, Լատինաց Ամեն. Ա. Պատրիարքի հրաւէրին ընդպառաջելով, Ա. Յարութեան Տաճարի Քրիստոսի Ա. Գերեզմանին առջե կատարուած Գոհարանական աղօթքին ներկայ գտնուեցան Գեր. Տ. Սուրէէն Եպս., Հոգ. Տ. Անուշաւան Վրդ. և Տիար Կարպիս Հինդիեան:

● Եշ. 6 նոյ. — Ն. Վ. Հիւսէյն Թագաւորի ի Բեթղեհէմ և շրջակայ զիւզերը բարերաստիկ այցելութեան առիթով, յանուն Պատրիարքարանին, Հոգ. Տ. Տ. Տայկասնը և Կորիւն վարդապետներութեան Ն. Վեհափառութիւնը Ա. Ծննդեան Տաճարի մուտքին դիմաւորեցան նաև տեղուոյն Հոգ. Տեսչին և Քահանայ Հայրերուն Կողմէ և պատեցաւ Մըրաքայրին բոլոր մասերը, ուր իւրաքանչիւր համայնք բացատրութիւն տուաւ իր իրաւանց մասին:

● Բշ. 10 նոյ. — Նորին Վեհափառութեան օգափոխութեամբ Եւրոպա մեկնումի առիթով, Ամմանի պետական օգակայան ողջերթի գացին Գեր. Տ. Տ. Սուրէէն և Ծնորչք Մըրազաններ և Հոգ. Տ. Վազգէն Վրդ.:

— Նոյն օր սակայն, Վեհ. Թագաւորը ետ իր երկիրը վերագարձաւ, ազատելով լուրջ վտանգէ մը:

— Այս ուրախ առիթով տեղի ունեցաւ զարգարանք և լուսաւորութիւն Վանքի մուտքին և Ժամը 2ին՝ զանգականարութիւնը: Հոյդ վարժարանները փակ մնացին երկու օր:

● Գշ. 11 նոյ. — Առաւտանակ Ժամը 11 ին, Գեր. Տ. Ծնորչք Եպս., ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Տ. Տայկասնը և Կորիւն վարդապետներու, Ն. Վ. Մուհամբէրին գնաց աչք լոյսի:

— Նոյն առթիւ, Գեր. Տ. Ս. Սուրէէն Եպս., ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Տ. Թարգոմ և Վազգէն վարդապետներու, Արքունի Պալատ գնաց, Խընդական կացութիւն յայտնելու և արձանագրելու այցեւներու մասնաւոր տօմարին մէջ:

● Ուր. 14 նոյ. — Ն. Վ. Հիւսէյն Թագաւորի ծննդեան 24րդ տարեկարձի բարերաստիկ առիթով, Գեր. Տ. Ս. Սուրէէն և Տ. Ծնորչք Մըրազաններ, Հոգ. Տ. Վազգէն Վրդ. և Տիար Կարպիս Հինդիեան չնորհաւորութեան գացին Քաղաքին Վաղաքին վաեմ: Մուհամբէրին:

— Ժամը 12ին, Գեր. Տ. Ս. Սուրէէն Եպս., Հոգ. Տ. Վազգէն Վրդ. և Ամմանի Հովիր Տ. Արքիս Արքունի Պալատ գացին և արձանագրեցին իրենց անունները օրուան տօնին առթիւ բացուած մասնաւոր տօմարին մէջ:

— Նոյն առթիւ, Կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Հարամ Նէրիփի տնօրէնութեան Կողմէ սարքուած թէյասեղանին ներկայ եղաւ Գեր. Տ. Ծնորչք Եպս., հետո ունենալով Հոգ. Տ. Հայկասներ Վրդ. և Տիար Կարպիս Հինդիեանը:

— Նոյն առթիւ, Գիշերուան ժամը 8ին, Ն. Վ. Վարչապետին Կողմէ, Զարքայի Սպայակոյտին մէջ տրուած ընթրիքին ներկայ գտնուեցաւ Գեր. Տ. Ս. Սուրէէն Եպս., ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Վազգէն Վրդ. և Տ. Արքիս Արքայի:

— Նոյն առթիւ, Ս. Աթոռոյս զոյդ վարժարաններու երկու օր վակ մնացին և երկու գիշեր տեղի ունեցաւ լուսավառութիւնն և զարգարանք:

● Կիր. 16 նոյ. — Առաւտանակ Ժամը 10ին, օղային զծով Ս. Աթոռ ժամանեց Ա. Աւատիս Միաբան Հոգ. Տ. Խաչակրակ Վրդ.:

● Գշ. 19 նոյ. — Կ. Վ. Ժամը 1.30ին, Ն. Վ. Հիւսէյն Թագաւորի ծննդեան տարեկարձի առիթով, Ամպասատօր պանդոկին մէջ, քաղաքին Լիրանանին Կողմէ, Ստոիկանատան ընդունելութեան ներկայ եղաւ Գեր. Տ. Ս. Սուրէէն Եպս., ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Վազգէն Վրդ. և Տ. Արքիս Արքայի:

● Եր. 22 նոյ. — Իրիկուան ժամը 6ին, Լիրանանի անկախութեան տարեկարձի առիթով, Ամպասատօր պանդոկին մէջ, քաղաքին Լիրանանին Կողմէ, Մեռեալ ծովի պանդոկին մէջ, ի պատիւ Ն. Վ. Հիւսէյն Թագաւորին տրուած ճաշկերոյթին ներկայ գտնուեցաւ Գեր. Տ. Ս. Սուրէէն Եպս., հետո ունենալով Հոգ. Տ. Տ. Խաչակրակ և Վազգէն Վրդ.:

● Եշ. 27 նոյ. — Կ. Վ. Ժամը 1.30ին, Ամմանի Վաճառականական Քրասնեակափի Տնօրէնութեան Կողմէ, Մեռեալ ծովի պանդոկին մէջ, ի պատիւ Ն. Վ. Հիւսէյն Թագաւորին տրուած ճաշկերոյթին ներկայ գտնուեցաւ Գեր. Տ. Ս. Սուրէէն Եպս., հետո ունենալով Հոգ. Տ. Տ. Խաչակրակ և Վազգէն Վրդ.:

● Եշ. 11 Գեկտ. — Ս. Աթոռոյս Ամերիկայի Նուիրակ Հոգ. Տ. Հմայկակ Ծ. Վրդ. ինդոյին քաղաք ժամանեց վանական գործով:

Ա. ԱԹՎԱՆԻ

Ա. Հրեշտակապետաց վանուց Տեսչութիւնը նորհակալութեամբ կ'արձանագրէ որ բնիկ երուապետացի Մըրազարեան եղբայրներ, իրենց նորոգ հանգուցեալ հօր՝ Կարապետ Մըրազարեանի, որ անցեալի մէջ Ա. Յակոբայ նուիրեալ Միաբան-

ներէն եղած է, յիշատակը յաւերժացնելու համար, 150 Տիար արժողութեամբ մարմարեայ գեղեցիկ խորան մը շինել տուին Ա. Հրեշտակապետաց եկեղեցեւոյ խոստովանքի մատրան մէջ: